Uro rundt fusjon av høyskolene på Vestlandet

Forskerforbundet v/HiB er den største fagforeningen ved HiB og favner interesser på de tre faglige avdelingene og fellesadministrasjonen. Slik er FF representativ for HiB sine ansatte.

Styrene ved Høgskolen i Bergen (HiB), Høgskolen i Sogn og Fjordane (HiSF) og Høgskolen Stord/Haugesund (HSH) har alle vedtatt å gå videre i prosessen mot en fusjon av institusjonene. En slik prosess vil kreve mye av samtlige ansatte ved høgskolene, og Forskerforbundet (FF) v/HiB er opptatt av at både prosessen og resultatet skal bli best mulig for alle berørte. For å lykkes, ønsker FF at følgende blir ivaretatt i fortsettelsen:

1) **Aktiv involvering.** Fagforeningene ved de ulike lærestedene må involveres tett i prosessen. Hovedavtalens krav om medvirkning må bli aktivt overholdt, og fagforeningene må kobles tett til den nedsatte styringsgruppen. Hovedverneombudene må også ha sin selvsagte plass i arbeidet, slik at arbeidsmiljøet blir godt ivaretatt i prosessen. Alle ansatte må bli sikret god og korrekt informasjon underveis.

2) **Ingen oppsigelser eller flyttekrav.** For FF er det avgjørende at den enkelte ansattes rettigheter blir godt ivaretatt. Ingen ansatte skal sies opp eller behøve å flytte som resultat av en eventuell fusjon. FF er derfor svært tilfreds med at styringsgruppen nå ser ut til å være enig om dette. For å sikre ansattes rettigheter også for fremtiden, bør ansatte få sin arbeidskontrakt knyttet til det enkelte studiested, ikke bare til en geografisk svært spredt høgskole.

3) **Økonomisk løft**. Skal vi heve kvaliteten på høyere utdanning og forskning, krever det satsing og investering. Omorganisering koster penger, tid og krefter. Store endringer gir normalt ekstrabelastning for virksomhetene som skal reformeres. For å gi energi til ansatte som skal iverksette omstillingen og sikre at undervisning og forskning ikke blir skadelidende i prosessen, må departementet bidra med et betydelig økonomisk løft til institusjonene. Dette vil både gjøre prosessen mindre smertefull og energitappende for alle involverte og samtidig gi større muligheter for at målsettingene med omorganiseringen kan bli oppnådd i konstruktivt samarbeid.

4) **Valgt rektor.** For FF er det viktig at muligheten til å velge rektor blir opprettholdt. Denne styringsformen sikrer større faglig styrke og legitimitet blant ansatte og studenter, og er best egnet til å oppfylle høgskolens samfunnsoppdrag. Det er en viktig forutsetning for akademisk ledelse at lederen har god legitimitet i fagmiljøene og god forståelse av faglig autonomi og utvikling. Valgt rektor er best egnet til å sikre dette, særlig under og etter en krevende fusjonsprosess. Det er i utredningsarbeidet vist til at størrelsen og geografiske forhold vil gjøre det naturlig å innføre tilsatt rektor. Ved fusjonen i 1994 opprettet man valgkretser. Tiden som må legges til grunne må være lik – uavhengig av tilsatt eller valgt rektor.

5) **Faglig autonomi og fleksibilitet.** Høy kvalitet på utdanning og forskning kan bare oppnås ved en stor grad av faglig autonomi. Kraftig standardisering av faglige tilbud på tvers av geografiske grenser kan svekke lokal tilpasning og den rollen de ulike høgskolene i dag spiller som drivkrefter i regional utvikling innenfor sine respektive områder. Det er avgjørende at partene i en fusjonsprosess kan opprettholde gode lokale fagtilbud basert på stor grad av faglig frihet og fleksibilitet for de enkelte forskere og fagmiljø. Dette er nødvendig for å sikre rom for faglig innovasjon også i fremtiden.

6) **Sikre universitetsambisjonen.** HiBs styre har vedtatt at universitetsambisjonen ligger fast. Det er likevel en kjensgjerning at det kan ta betydelig lengre tid å oppnå universitetsstatus ved en fusjon med HiSF og HSH. Det blir derfor avgjørende å sikre en konkret plan for og organisering av kompetanseløft på samtlige studiesteder, og at dette blir finansiert av departementet. En slik satsing kan bidra til å sikre og heve kvaliteten på profesjonsutdanning og forskning i solide fagmiljø på en ny høgskole. Parallelt med arbeidet for universitetsstatus er det avgjørende å videreutvikle høgskolenes gode og samfunnsviktige profesjonsutdanninger.

7) **Akkrediteringsrettigheter.** En ny Vestlandshøgskole må få rett til egenakkreditering av mastergrader innen sine største fagområder. En god modell kan f.eks. være det tidligere forslaget fra NOKUT om at institusjoner som tidligere har fått godkjent 4 mastergrader, kan få rett til egenakkreditering av nye. En slik ordning vil være avgjørende for å unngå urimelig forskjellbehandling og for å sikre at den nye Vestlandshøgskolen ikke kommer tapende ut i det nye UH-kartet som nå avtegner seg i Norge.

8) **Lokal undervisning.** Innenfor en institusjon med stor geografisk spredning er det viktig å ivareta kvaliteten av undervisningen uavhengig av om det er ved hjelp av digitale hjelpemidler eller i en klasseromssituasjon. Digitale hjelpemidler øker i utbredelse i høyere utdanning. En fusjonert høgskole må utnytte slike verktøy på en hensiktsmessig måte, ikke med tanke på å rasjonalisere undervisningen gjennom at enkelte studiesteder i større grad blir gjenstand for «fjernundervisning». Ved en uhensiktsmessig bruk av digitale resurser kan det gå ut over kvaliteten på undervisningen og læringsmiljøet. Det kan i tillegg svekke likeverdigheten i utdanningstilbud uavhengig av studiested. En eventuell fusjon må derfor sikre at det som hovedregel blir undervist lokalt og av lokalt ansatte. Det må også, til enhver tid, være økonomiske rammer slik at det datatekniske utstyret som må være på plass for å gi en kvalitativ indervisning er av beste kvalitet.

9) **Lokal administrativ kompetanse.** For å sikre høy kvalitet på undervisning og forskning, er det viktig at en ny Vestlandshøgskole sikres god administrativ kompetanse. FF mener at kvaliteten på de administrative funksjonene blir best ved at administrativt ansatte er tett koblet på ulike fagmiljøer og lokaliteter. Selv om gode og felles administrative system på tvers er viktig å utvikle, vil FF advare mot en ensidig sentralisering av alle administrative funksjoner. FF vil arbeide for at det skal finnes administrative fagmiljø på samtlige studiesteder som fungerer i tett samspill med utdannings- og forskningsmiljøene.

10) **Motvirke unødvendig byråkratisering.** Det er en klar tendens til byråkratisering i større virksomheter. Dette kan også ramme en fusjonert høgskole, særlig når den er spredt over et stort geografisk område. FF ønsker at det i fusjonsprosessen blir fokusert særskilt på å redusere faren for økt byråkratisering, ved at det blir gitt en stor grad av lokale fullmakter og andre virkemidler for å hindre tungrodde systemer og lang vei fra topp til bunn (og vise versa).

I tillegg vil FF v/HiB påpeke at det må være lønnsutjevningsmidler på 8,3 mill for å harmonisere lønnsnivået mellom de tre institusjonene (kilde SST 2014). Av de 37 HU som er kartlagt er HSH nr. 6 telt fra lavest til høyest ift gjennomsnittlig lønn, HiSF nr. 14. og HiB ligger på en 25 plass.

FF v/HiB vil også påpeke at man må gi Grunnskolelærerutdanningene det handlingsrommet som skal til for å gi en kvalitativ god masterutdanning. Det betyr tid ut over høst 2017 og økonomiske tilskudd for å utvikle utdanningene, kompetanseheving kollegiet og rekruttere nye kollega grunnet merarbeidet knyttet til masterutdanningene.

Forskerforbundet deler regjeringens mål om bedre kvalitet på utdanning og forskning i UH-sektoren, men er sterkt tvilende til at dette kan oppfylles ved sentraliserende strukturendringer aleine. Dette er bakgrunnen for våre ønsker for veien videre. Vi er bekymret for hastemomentet i denne store reformen, særlig når vi ser den svake måloppnåelsen som er dokumentert i høgskolenes felles utredning om fusjon.

Vi oppfordrer Regjering og Storting om nøye å vurdere om sentraliseringen som reformen legger opp til kan bidra til å nå våre felles mål om faglig kvalitet, soliditet, relevans og innovasjonskraft.
Vi ber om at Regjering og Storting sikrer en tett evaluering av reformen slik at det er mulig å justere kursen underveis.

FORSKERFORBUNDET vil samarbeide med andre fagforeninger og studentorganisasjoner på HiB, HiSF og HSH for å få størst mulig gjennomslag for våre synspunkt.

Med hilsen
Kristin Ran Choi Hinna
Leder og hovedtillitsvalgt ved HiB